

Vergelijkende tabel van gewestelijke rechten van successie en van overgang bij overlijden inzake overdracht van ondernemingen

auteur: André Culot, *fiscaal adviseur*

VLAAMS GEWEST	BRUSSELS HOODSTEDELIJK GEWEST	WAALS GEWEST
1. TARIEF		
3 % in rechte lijn en tussen partners (echtgenoot, wettelijk of feitelijk samenwonende) 7 % tussen andere personen	3 % in rechte lijn en tussen partners (echtgenoot of wettelijk samenwonende) 7 % tussen andere personen	0 %
2. BELASTBARE GRONDSLAG		
Netto aandeel <i>(Prioritaire aanrekening van schulden)</i>	Netto aandeel <i>(Prioritaire aanrekening van schulden)</i>	Netto aandeel <i>(Prioritaire aanrekening van schulden)</i>
Waarde van de overgedragen goederen – de schulden van de erflater (met uitzondering van degene die specifieke zijn aangegaan om andere goederen te verwerven of te behouden)	Waarde van de overgedragen goederen – de schulden van de erflater (met uitzondering van degene die specifieke zijn aangegaan om andere goederen te verwerven of te behouden)	Waarde van de overgedragen goederen – de begrafeniskosten – de schulden van de erflater (met uitzondering van degene die specifieke zijn aangegaan om bepaalde goederen te verwerven of te behouden of die betrekking hebben op het deel van het onroerend goed met gemengd gebruik dat daadwerkelijk voor bewoning wordt aangewend)
= Belastbare grondslag	= Belastbare grondslag	= Belastbare grondslag
3. BEGUNSTIGDEN		
Geen verwantschapsband vereist	Geen verwantschapsband vereist	Geen verwantschapsband vereist <i>Uitzondering:</i> voor de overdracht van landbouwgronden aan andere dan de uitbater of mede-uitbater: voordeel van de vrijstelling voorbehouden voor verkrijgingen in rechtstreekse lijn of tussen echtgenoten en wettelijk samenwonenden
4. PROGRESSIEVOORBEHOUD		
Geen progressievoorbehoud: de waarde van de onderneming wordt niet in aanmerking genomen om het toepasselijk tarief te bepalen op de andere goederen door de erflater nagelaten	Progressievoorbehoud: de waarde van de onderneming wordt in aanmerking genomen om het toepasselijk tarief te bepalen op de andere goederen door de erflater nagelaten	Geen progressievoorbehoud: de waarde van de onderneming wordt niet in aanmerking genomen om het toepasselijk tarief te bepalen op de andere goederen door de erflater nagelaten

5. OVERGEDRAGEN GOEDEREN

A. Verrijking van een individuele onderneming

Aard van het recht	Volle eigendom, blote eigendom of vruchtgebruik van de activa die beroepsmatig in de onderneming zijn geïnvesteerd	Volle eigendom, blote eigendom of vruchtgebruik van de activa die beroepsmatig in de onderneming zijn geïnvesteerd	Zakelijk recht (volle eigendom, blote eigendom of vruchtgebruik) op de goederen die voor de onderneming worden aangewend
Voorwerp	Activa die door de erflater of zijn partner (echtgenoot, wettelijk of feitelijk samenwonende partner) beroepsmatig in een familiale onderneming zijn geïnvesteerd, ongeacht of het om een universaliteit, een bedrijfstak of een handelsfonds gaat	Activa die door de erflater of zijn partner (echtgenoot of wettelijk samenwonende partner) beroepsmatig in een familiale onderneming zijn geïnvesteerd, ongeacht of het om een universaliteit, een bedrijfstak of een handelsfonds gaat	De overgedragen goederen moeten een universaliteit vormen, een bedrijfstak of een handelsfonds waarmee de erflater, alleen of met andere personen, op de dag van het overlijden, de activiteit uitoefent <i>Landbouwgronden:</i> verkrijging aan 0 % tussen echtgenoten, wettelijk samenwonenden of in directe lijn indien er een pachtcontract is (3 % indien domein > 150 ha)
Beoogde activiteit	Nijverheids-, handels-, ambachts- of landbouwbedrijf of een vrij beroep dat door de erflater of zijn partner (echtgenoot, wettelijk of feitelijk samenwonende partner), al dan niet samen met anderen, persoonlijk wordt geëxploiteerd en uitgeoefend	Nijverheids-, handels-, ambachts- of landbouwbedrijf of een vrij beroep dat door de erflater of zijn partner (echtgenoot of wettelijk samenwonende partner), al dan niet samen met anderen, persoonlijk wordt geëxploiteerd en uitgeoefend	Nijverheids-, handels- ambachts- of landbouwactiviteit, vrij beroep of ambt of post
Uitsluiting	Onroerende goederen die hoofdzakelijk tot bewoning worden aangewend of zijn bestemd: gewoon successierecht	Onroerende goederen die hoofdzakelijk tot bewoning worden aangewend of zijn bestemd: gewoon successierecht	Onroerende goederen aangewend voor bewoning (in geval van gemengd gebruik, uitsluiting enkel voor het deel dat voor bewoning wordt aangewend)

In dezelfde collectie, PDF en Ipad versie te downloaden op www.gendec.be:

- De aangifte van nalatenschap (auteur: André Culot)
- De aangifte van nalatenschap: taxatie (auteur: André Culot)
- De erfopvolging (auteur: André Culot)

In samenwerking met la Revue du notariat belge:

- Kapitalisatie van het vruchtgebruik (auteur: Jean-Luc Ledoux)
- Kapitalisatie van het eventueel vruchtgebruik (auteur: Jean-Luc Ledoux)

5. OVERGEDRAGEN GOEDEREN (vervolg van pagina 2)**B. Verrijking van een onderneming in vennootschap****Aard van het recht**

Volle eigendom, blote eigendom of vruchtgebruik

Volle eigendom, blote eigendom of vruchtgebruik

Zakelijk recht (volle eigendom, blote eigendom of vruchtgebruik) op vennootschapsaandelen of aangehouden vorderingen tegen een vennootschap

Beoogde effecten*i. Aandelen en deelbewijzen*

ii. Certificaten door een rechtspersoon met zetel in een van de staten van EER, ter vertegenwoordiging van aandelen van de familiale vennootschap voor zover de uitgever van de certificaten de verplichting heeft om de dividenden en andere meerwaarden onmiddellijk en uiterlijk binnen één maand door te storten aan de certificaathouder

iii. Vorderingen uitgesloten*i. Aandelen en deelbewijzen*

ii. Certificaten uitgereikt door een rechtspersoon met zetel in een van de staten van EER, ter vertegenwoordiging van aandelen van de familiale vennootschap voor zover de uitgever van de certificaten de verplichting heeft om de dividenden en andere meerwaarden onmiddellijk en uiterlijk binnen één maand door te storten aan de certificaathouder

iii. Vorderingen uitgesloten*i. Aandelen, winstaandelen, voorkeurrechten en vennootschapsdelen*

ii. Certificaten die betrekking hebben op de effecten onder i. vermeld voor zover

- ⦿ ze uitgegeven zijn door rechtspersonen die hun zetel in een lidstaat van de EER en die eigenaars zijn van de effecten waarop de certificaten betrekking hebben
- ⦿ de uitgever van de certificaten alle rechten uitoefent die verbonden zijn aan de effecten waarop ze betrekking hebben, daarin begrepen het stemrecht;
- ⦿ de titularis het recht heeft om van de uitgever elke opbrengst en elk inkomen aan de effecten door de certificeringsoperatie verbonden kan eisen

iii. Vorderingen: elke geldlening, al of niet door een effect vertegenwoordigd, die de erflater aan de vennootschap waarvan hij de affecten aanhoudt, heeft toegestaan, voor zover de lening een rechtstreekse band heeft met de activiteit door de vennootschap zelf of door de vennootschap en haar dochtervennootschappen uitgeoefend

Beperking voor de vorderingen: uitsluiting van de vorderingen in de mate waarin het nominaal bedrag van het totaal van de vorderingen het deel van het maatschappelijk kapitaal overstijgt dat werkelijk volstort is en die het voorwerp niet geweest is noch van een vermindering noch van een terugbetaling, in hoofde van de erflater, op de datum van het overlijden. De winsten, ander dan uitgekeerde en als dusdanig belaste winsten, die bij het kapitaal zijn geïncorporeerd, worden niet als volstort kapitaal beschouwd

5. OVERGEDRAGEN GOEDEREN (vervolg van pagina 3)**B. Verrijking van een onderneming in vennootschap** (vervolg van pagina 3)**Omvang van de over te dragen effecten**

Ten minste voor 50 % in volle eigendom moeten toebehoren aan de erflater en zijn familie

In afwijking van het eerste lid moeten de aandelen van de vennootschap op het ogenblik van het overlijden minstens voor 30 % in volle eigendom toebehoren aan de erflater en zijn familie als hij en zijn familie aan een van de volgende voorwaarden voldoen:

- ☞ samen met één andere aandeelhouder en zijn familie volle eigenaar zijn van minstens 70 % van de aandelen van de vennootschap;
- ☞ samen met twee andere aandeelhouders en hun familie volle eigenaar zijn van minstens 90 % van de aandelen van de vennootschap

Familie van de erflater:

- ☞ de partner (echtgenoot, wettelijk of feitelijk samenwonende partner) van de erflater of aandeelhouder,
- ☞ de verwanten in rechte lijn van de erflater of aandeelhouder, alsook hun partners;
- ☞ de zijverwanten van de erflater of aandeelhouder tot en met de tweede graad en hun partners
- ☞ de kinderen van broers en zussen van de erflater of aandeelhouder

Ten minste voor 50 % in volle eigendom moeten toebehoren aan de erflater en zijn familie

In afwijking van het eerste lid moeten de aandelen van de vennootschap op het ogenblik van het overlijden minstens voor 30 % in volle eigendom toebehoren aan de erflater en zijn familie als hij en zijn familie aan een van de volgende voorwaarden voldoen:

- ☞ samen met één andere aandeelhouder en zijn familie volle eigenaar zijn van minstens 70 % van de aandelen van de vennootschap;
- ☞ samen met twee andere aandeelhouders en hun familie volle eigenaar zijn van minstens 90 % van de aandelen van de vennootschap

Familie van de erflater:

- ☞ de partner (echtgenoot of wettelijk samenwonende partner) van de erflater of aandeelhouder,
- ☞ de verwanten in rechte lijn van de erflater of aandeelhouder, alsook hun partners;
- ☞ de zijverwanten van de erflater of aandeelhouder tot en met de tweede graad en hun partners
- ☞ de kinderen van broers en zussen van de erflater of aandeelhouder

≥ 10 % van de stemrechten op de algemene vergadering op de datum van de authentieke verkrijgingsakte

Indien < 50 %: aandeelhoudersovereenkomst die betrekking hebben op 50 % van de stemrechten op de algemene vergadering voor een duur van 5 jaar en waarin de verbintenis wordt aangegaan de voorwaarden voor het behoud van de vrijstelling na te leven

Uitzondering: geen aandeelhoudersovereenkomst indien alle stemrechten op de algemene vergadering die worden aangehouden door de erflater, zijn echtgenoot of zijn wettelijk samenwonende partner, door de ascendenten of descendenten van de erflater en zijn echtgenoot of wettelijk samenwonende partner, en door hun echtgenoten, of wettelijk samenwonendepartners, door de broers en zusters van de erflater en van zijn echtgenoot of wettelijk samenwonende partner, en door de afstammelingen van broers en zusters van de erflater en zijn echtgenoot of wettelijk samenwonende partner, evenals hun echtgenoten of wettelijk samenwonende partners, minstens 50 % bereikt op de dag van het overlijden

Beoogde activiteiten

Vennootschap die de uitoefening van een nijverheids-, handels-, ambachts- of landbouwactiviteit, of van een vrij beroep tot doel heeft en deze activiteit of beroep uitoefent

Vennootschap die de uitoefening van een nijverheids-, handels-, ambachts- of landbouwactiviteit, of van een vrij beroep tot doel heeft en deze activiteit of beroep uitoefent

Vennootschap die zelf, of zelf met haar dochtervennootschappen, een nijverheids-, handels- ambachts- of landbouwactiviteit, vrij beroep of ambt of post uitoefent, in hoofddeorde op geconsolideerde basis, voor het lopend boekjaar van de vennootschap en voor de twee laatste boekjaren, afgesloten op het tijdstip van het overlijden

Holding-vennootschappen

Als de vennootschap minstens 30 % van de aandelen houdt van minstens één directe dochtervennootschap die aan die voorwaarden beantwoordt

Als de vennootschap minstens 30 % van de aandelen houdt van minstens één directe dochtervennootschap die aan die voorwaarden beantwoordt

Als de vennootschap aan de opgelegde voorwaarden beantwoordt

Louter patrimoniale vennootschappen

Vennootschappen die geen reële economische activiteit hebben zijn uitgesloten

Vennootschappen die geen reële economische activiteit hebben zijn uitgesloten

Uitgesloten

Toestand van de onderneming

Zetel van werkelijke leiding in een staat van de EER

Zetel van werkelijke leiding in een staat van de EER

Zetel van werkelijke leiding in een staat van de EER

6. GRONDVOORWAARDEN**Uitoefening van een reële economische activiteit**

Een vennootschap wordt geacht geen reële economische activiteit te hebben als blijkt uit de balansposten van ofwel de goedgekeurde jaarrekening van de vennootschap ofwel de goedgekeurde geconsolideerde jaarrekening van de moeder- en dochtervennootschappen, voor minstens één van de 3 boekjaren voorafgaand aan de datum van de verkrijging:

- ☞ dat de bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen een percentage gelijk of lager dan 1,50 % uitmaken van de totale activa; en
- ☞ dat de terreinen en gebouwen meer dan 50 % uitmaken van het totale actief

Uitoefening van een reële economische activiteit

Een vennootschap wordt geacht geen reële economische activiteit te hebben als blijkt uit de balansposten van ofwel de goedgekeurde jaarrekening van de vennootschap ofwel de goedgekeurde geconsolideerde jaarrekening van de moeder- en dochtervennootschappen, voor minstens één van de 3 boekjaren voorafgaand aan de datum van de verkrijging:

- ☞ dat de bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen een percentage gelijk of lager dan 1,50 % uitmaken van de totale activa; en
- ☞ dat de terreinen en gebouwen meer dan 50 % uitmaken van het totale actief

Voorwaarden van tewerkstelling op de dag van het overlijden

(in hoofde van de individuele onderneming of in hoofde van de vennootschap zelf of van de vennootschap en haar dochtervennootschappen)

- ☞ Hetzij personeel tewerkstellen onder een arbeidsovereenkomst, binnen de EER
- ☞ Hetzij als enig personeel binnen de EER tewerkstellen, de uitbater of uitbaters, en hun echtgenoot of wettelijk samenwonden partner, hun verwanten in de eerste graad en aanverwanten, voor zover ze op de datum van het overlijden aangesloten zijn bij een socialeverzekeringsinstelling voor onafhankelijke werknemers

7. VOORWAARDEN VOOR HET BEHOUD**Individuele ondernemingen**

- ☞ indien de activiteit van de familiale onderneming zonder onderbreking wordt voortgezet gedurende 3 jaar vanaf de datum van overlijden;
- ☞ indien en in de mate waarin de onroerende goederen die met toepassing van de vrijstelling zijn overgedragen, niet hoofdzakelijk tot bewoning worden aangewend of bestemd gedurende een periode van 3 jaar van de datum van het overlijden

Onderneming in vennootschappen

- ☞ de familiale vennootschap blijft gedurende 3 jaar vanaf de datum van het overlijden voldoen aan de voorwaarden, om als familiale vennootschap te worden gezien;
- ☞ de activiteit van de familiale vennootschap wordt zonder onderbreking voortgezet gedurende 3 jaar vanaf de datum van het overlijden
- ☞ voor elk van de 3 jaar wordt een jaarrekening of geconsolideerde jaarrekening opgemaakt en gepubliceerd
- ☞ het kapitaal daalt niet gedurende 3 jaar vanaf de datum van het overlijden door uitkeringen of terugbetalingen;
- ☞ de zetel van de werkelijke leiding van de vennootschap wordt niet overgebracht naar een Staat buiten de EER gedurende 3 jaar vanaf de datum van het overlijden

Individuele ondernemingen

- ☞ indien de activiteit van de familiale onderneming zonder onderbreking wordt voortgezet gedurende 3 jaar vanaf de datum van het overlijden;
- ☞ indien en in de mate waarin de onroerende goederen die met toepassing van de vrijstelling zijn overgedragen, niet hoofdzakelijk tot bewoning worden aangewend of bestemd gedurende een periode van 3 jaar van de datum van het overlijden

Onderneming in vennootschappen

- ☞ de familiale vennootschap blijft gedurende 3 jaar vanaf de datum van het overlijden voldoen aan de voorwaarden, om als familiale vennootschap te worden gezien;
- ☞ de activiteit van de familiale vennootschap wordt zonder onderbreking voortgezet gedurende 3 jaar vanaf de datum van het overlijden
- ☞ voor elk van de 3 jaar wordt een jaarrekening of geconsolideerde jaarrekening opgemaakt en gepubliceerd
- ☞ het kapitaal daalt niet gedurende 3 jaar vanaf de datum van het overlijden door uitkeringen of terugbetalingen;
- ☞ de zetel van de werkelijke leiding van de vennootschap wordt niet overgebracht naar een Staat buiten de EER gedurende 3 jaar vanaf de datum van het overlijden

- ☞ Voortzetting van de activiteiten gedurende 5 jaar vanaf de datum van het overlijden
- ☞ Behoud van minstens 75 % van het niveau van tewerkstelling gedurende 5 jaar vanaf de datum van het overlijden
- ☞ Behoud van de geïnvesteerde activa in de onderneming gedurende 5 jaar vanaf de datum van het overlijden
- ☞ Verklaring af te leggen na verloop van de termijn van 5 jaar ter bevestiging dat de voorwaarden voor het behoud wel degelijk zijn nageleefd
- ☞ Verplichting om op verzoek alle elementen aan te reiken waaruit blijkt dat de voorwaarden voor de toekenning nageleefd blijven
- ☞ Het onroerend goed dat met toepassing van het verminderd tarief is overgedragen niet tot bewoning bestemmen (enkel in het geval van verkrijging van een individuele onderneming)

8. SANCTIES

Ⓜ Gewone successierechten op de goederen overgedragen met toepassing van het verminderd tarief Ⓜ Belastbare grondslag Ⓜ <i>In geval van vermindering van de in de onderneming geïnvesteerde activa, van het vennootschapskapitaal of van de vorderingen tegen de vennootschap:</i> in verhouding tot de vermindering van deze activa Ⓜ <i>In alle andere gevallen:</i> op de waarde van alle goederen die van het verminderd tarief hebben genoten Ⓜ Geen boetes	Ⓜ Gewone successierechten op de goederen overgedragen met toepassing van het verminderd tarief Ⓜ Belastbare grondslag Ⓜ <i>In geval van vermindering van de in de onderneming geïnvesteerde activa, van het vennootschapskapitaal of van de vorderingen tegen de vennootschap:</i> in verhouding tot de vermindering van deze activa Ⓜ <i>In alle andere gevallen:</i> op de waarde van alle goederen die van het verminderd tarief hebben genoten Ⓜ Geen boetes	Ⓜ <i>Principe:</i> Gewone successierechten op de goederen die met toepassing van het verminderd tarief zijn verkregen, verhoogd met de interest aan de wettelijke rentevoet vanaf de dag van de registratie Ⓜ Gewone successierechten op het deel van het overgedragen onroerend goed dat later tot bewoning wordt aangewend indien dit binnen een termijn van 5 jaar gebeurt, vermeerderd met de interest aan de wettelijke rentevoet Ⓜ <i>Uitzonderingen:</i> Ⓜ Ingeval van overmacht Ⓜ Ingeval van dringende redenen van familiale, medische, professionele of sociale aard Ⓜ Vervroegde betaling van de gewone successierechten vermeerderd met de interesten aan de wettelijke rentevoet

9. VORMVOORWAARDEN

Niet aangekaart

Niet aangekaart

Niet aangekaart

10. WETTELIJKE BEPALINGEN

VCF, art. 2.7.4.2.2. tot 2.7.4.2.4

W. Succ. art. 60bis tot 60bis/3

W. Succ. art. 60bis

Auteurs: André Culot: *bbelastingconsulent I.A.B., registratie- en erfenisrecht adviseur, Hoogleraar bij de ESSF, de EFP en de FUCaM, docent 'Executive Master en Gestion Fiscale' aan de Solvay Brussels School, wetenschappelijke medewerker bij de ULG, Hoofdredacteur van de Recueil général de l'enregistrement et du notaria*

Wetenschappelijk comité: Prof. em. dr. Hélène Casman, *gewoon hoogleraar em. VUB/ULB, erenotariss*
Mr Pierre Nicaise, *maître de conférences UCL, notaire associé*

Verantwoordelijke uitgever: Genealogie DECUYPER, Priester Cuypersstraat 3, 1040 Brussel
www.gendec.be - info@gendec.be
Tel.: 02 478 02 36 - Fax: 02 478 00 68

Ontwerp en vormgeving: LumaDox - www.lumadox.be - info@lumadox.be